

NAPREJ

Glasiló jugoslovanske socialno demokratične stranke.

Izhaja razen nedelj in praznikov vsak dan popoldne.

Uredništvo in upravljalstvo v Ljubljani, Franciškanska ulica šte. 6, I. nadst. Učiteljska tiskarna.

Naročnina: po pošti z dostavljanjem na dom za celo leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za štiri leta K 1050, za mesec K 350. Za Nemčijo celo leto K 46, za ostalo tujino in Ameriko K 54.

Inserati: Enostopna petil vrstica 30 v; pogojen prostor K 1.—; razglaš in poslano vrstica po 60 v; večkratne objave po dogovoru primeren popust.

Reklamacije za list so poštne proste.

Posamezna številka 20 vinarjev.

Preskrba z živili.

Vlada je podražila kruh in moko za sto odstotkov. Zvišala je najprej nakupovalno ceno žita in razglasila, da se bo s podraženjem nakazala obenem tudi polna krušna količina. Samobsebi razumeji je vsakdo tudi, da se bo delila enako tudi polna močna količina. Žito je požeto skoro po vseh krajih, ponekod tudi že omlačeno, a drže nas še vedno ob polovični močni količini, po nekod pa moko sploh nič ne daje. Meso je postalo redkost. Za one, ki ne morejo plačati za kilo dvajset do trideset kron. Doba salate in kumar je za nami, v kolikor jo je sploh bilo, kajti brez olja ali špeha kumare in salata niso dobro užitne. Imamo le bolj dobo kolerab in zelja. Govorimo namreč o konzumu mase, ki ne pozna finih prikuh. Kako pa naj se sočivje zakuha, ako ni moke? O masti še ne govorimo ne. Danes velja za večino ljudi: Ubogi ljudje kuhajo z vodo. Kdo more danes kupiti mast? S par dekami, katere dobiš uradno vsake kvatre, si gotov v enem ali dveh dneh. Kdo si more poleg uradne dobave kupiti mast? Prodaja se po 60 do 80 K. Prejšnje leto je bilo v izobilici sadja, danes ga vidimo le malo.

Zopet stopa vprašanje v ospredje, od česa naj živi široka masa, nastavljenici in delavci. Kdo ima kako trgovino, ali je kakršensibodi že proizvedel, ta si pomaga glede na moralne živilske cene in tudi glede na nabavo. Danes velja le: Blago za blago, cena za ceno. Široka masa nima nikakega blaga razen delovne moči in zanjo ne velja cena za ceno. Ne brez namena se razpravlja v meščanski javnosti vedno in vedno o neverjetno »visokih« plačah delavcev. Vendar si nihče ne vzame truda, da bi preiskal, koliko je na tem rosnice. Sicer je res, da imajo posebno kvalificirani delavci, na katerih delo je obrat navezan, razmeroma visoke mezde. Toda pri masi delavcev in pri nastavljenicah naraščanje zaslužke ni v nikakršnem razmerju z naraščanjem živilskih cen in s cenami drugih potrebščin. Čeprav jih vemo, vendar navedimo nekaj zgledov! Kruh in moka sta veljala komaj tretjino tega, kar danes, tudi v najdražjih časih. Meso stane danes uradno šestkrat toliko kakor prej, neoficierno deset- do petnajstkrat toliko. Masti, katere uradno ni dobili, več kakor tridesetkrat toliko. Prikuhe so — kar se skoro ne opazja — več kot desetkrat dražje. Krompir, ki je sicer v tem času veljal največ 20 vinarjev, stane uradno 1 K 50 vin., to je več kakor sedemkrat več. In obleka? Preproste, toda vendar močne hlače so veljale 6 do 8 kron, danes stanejo najslabše hlače čez 100 kron, tedaj desetkrat več. Tedaj naj pride, ki besediči o visokih delavskih plačah in naj nam navede delavce, katerih plače so v enaki meri naraščale kakor cene živil in potrebščin?

Delavstvo po vsej Avstriji se nahaja v nekakem plačilnem gibanju. Pričelo se je, ko se je na Dunaju zmanjšala krušna količina za polovico, in je prišlo šele v tir, ko se je zvišala cena kruhu in moki. Ako so podjetniki ali skromen meščan glede tega razjarjeni ali celo vpijejo, to ne izpremeni ničesar. Delavci niso tako ustvarjeni, da bi mogli zahtevati višje delovne mezde, kajti toliko ne dosežejo, da bi mogli svojim dobicem delati na sejmu tihotapske trgovine konkurenco. Kdor hoče danes živeti z denarjem, rabi velike vsote. Delavcem bi bila saj delna preskrba z živili in nujnimi potrebščinami pri kolikaj strpljivih cenah dokaj ljubša. Že ako hoče delavec stradati, da bi zadostil svojemu ponosu, se mu ne posreči. Kajti kolikaj dostojna obleka velja danes 1500 do 2000 kron. Zategadelj vedno čujemo: »Kaj imam od denarja, vsaj ne dobim zanj ničesar«. In vendar ne preostaja širokim ljudskim masam drugega, kot zahtevati več plače. Spomniti sta vlada in pre-

hranjevalni uradi kazala prazne roke in tolažili ljudi, češ, par tednov še potrpite. Skoro desetkrat toliko jih je sedaj že za nami, pa še vedno čakamo na polno močno količino. In k temu pride še vprašanje: Kako bo v pozni jeseni? Ali ne da vlada o tem nobenega računa? Nimamo občutka, da bi na višjih mestih vladala dalekovidnost, temveč da se upa zopet le na slučajno srečo v prehrani.

Resolucije nemških socialnih demokratov alpskih dežel.

Kakor smo že poročali, so zborovali nemški socialni demokrati alpskih dežel dne 18. t. m. na konferenci v Zell am See na Solnograškem. Danes prinašamo resolucije s te konference v celoti, kakor jih je prinesla dunajska »Arbeiterzeitung«.

I.

Zastopniki organiziranih, razredno zavednih nemških delavcev avstrijskih alpskih dežel protestirajo proti državnosti nemških meščanskih nacionalistov, da govore v imenu Nemcev alpskih dežel. Števila volilcev pri državnozbornskih volitvah — in te so po zmislu edine demokratične volitve — pričajo, da zastopajo nemški meščanski šovinisti najmanjši del alpskih Nemcev. Nemško delavstvo alpskih dežel najodločneje protestira proti temu, da bi se smatrali sklepi takozvanih nemških volkstagov za izraz volje tudi le enega pomenljivega dela nemškega prebivalstva alpskih dežel, ker sklicujejo te volkstage od nikogar izvoljeni ljudje. Takozvanem ljudskemu svetom, ki prirejajo zborovanja, napačno imenovana volkstag, odreja pravico, stavljanje v imenu nemškega prebivalstva programe za hokločo uredbo avstrijske državne skupnosti.

Delavstvo nemških alpskih dežel je demokratičnega mišljenja in zato načelno zavrača vsako politično in nacionalno predpravo v državi, deželi in občini; tega svojega nazora pa ne more uveljaviti le zato, ker izroča obstoječa reakcionarna deželnozbornska in občinska volilna pravica upravo in sklepanje le nacionalistom. Zato zahteva, da se takoj odpravijo volilne predprave posejanih razredov v vseh zastopstvih kot predpogoj zdravega, svobodnega in naprednega razvoja v državi.

Nemško meščanstvo hoče doseči svoje namišljene cilje z izločitvijo državnega zbora in svojevoljnimi akti absolutističnih vlad, priznava se torej kot nosilec ljudstvu sovražne reakcije in usiljuje s tem organiziranemu nemškemu delavstvu najhujši boj proti nemški buržoaziji.

II.

Zastopniki organiziranega delavstva nemških avstrijskih alpskih dežel pa dvigajo obenem protest proti reakcionarni neodločnosti vseh dosedanjih avstrijskih vlad, ki ne spoznavajo nujnih časovnih potreb, hoteč ohraniti čim več preživele in v vojni posebno dobro dogospodarjene stare Avstrije, in se stavi na pot vsaki odločni, času primerni demokratični rešitvi narodnostnega vprašanja. Zavračajo pa pravtako tisto narodno politiko, ki hoče uresničiti narodne cilje z zmago ene ali druge v vojni se nahajajoče imperialistične skupine. Kakor se zavzemajo pri vojujočih narodih za sporazumni mir in za splošno zvezo enakopravnih narodov, ki izključuje bodoče vojne, tako zahtevajo na notranje preuredbo države na podlagi popolne svobode in enakopravnosti vseh avstrijskih narodov.

III.

V demokratični družbi ne sme vladati manjšina nad večino, niti ne narodna manjšina nad narodno večino, pa tudi narodna večina ne nad

narodno manjšino. Konferenca nemškega delavstva odklanja zato nemško nadvlado nad drugimi narodi, kakor tudi zavrača v čeških in jugoslovanskih deklaracijah označeni namen, vladati s češkimi in jugoslovanskimi večinami nad nemškimi manjšinami, kar vodi nujno do zatiranja. Pač pa zahteva, da odloči vsak narod svobodno in samostojno o svojih lastnih potrebah, torej popolno samoodločbo za vsak avstrijski narod, s pravico, da si ustanovi lastno državo in smatra za predpogoj ozdravitve Avstrije, da se preuredi v zvezno državo svobodnih in enakopravnih narodov. Zato se ne odreja spoznanju, da naj se reši tudi jugoslovansko vprašanje v tem zmislu in da naj pride tudi italijansko prebivalstvo v tej državni skupnosti do svoje narodne samovlade.

Šele taka načelna preureditev bo omejila narodne spore, osvobodila javno življenje uničujočih narodnih prepričkov, omogočala ustvarjanje socialno delo in odstranila največje zapreke v osvobodilnem boju delavskega razreda pri vsakem narodu. Ta rešitev odgovarja predvsem razrednemu interesu delavstva, odgovarja pa tudi interesu nemškega naroda, kajti le tako bo izšel kot poseben činitelj iz avstrijske narodne družbe in mu bo omogočeno najuspešnejše varovati svoje narodne interese brez tujega notranjega in zunanjega vpliva.

Ta je edina pravična pot, ki jamči za varnost narodnih interesov, dočim sloni politika narodnih šovinistov na krivičnosti in nasilnosti, vodi do katastrof in kar najbolj ogroža bodočnost nemškega naroda, ki ni nemškim delavcem nič manj pri srcu.

Zaupniki organiziranega nemškega delavstva alpskih dežel protestirajo proti temu, da skušata madžarska plemiška oligarhija in avstrijska nemška buržoazija obnavljati stari pakt za obvladovanje in razdelitev vseh ostalih avstrijskih narodov; neobzirno in brutalno narodnostno politiko Ogrske smatrajo za glavno oviro narodnega sporazumljenja in rešitve narodnih problemov ter odklanjajo vsako skupnost s temi načrti. V preureditvi Avstrije smatra konferenca alpskih nemških socialnih demokratov za potrebno, da se odstranijo kronovinske meje, ustanove, v kolikor je to potrebno, narodno enotna okrožja, uvedejo demokratične krajevne uprave v občini in okrožju, in sicer tudi v enojezičnih ozemljih, izdajo zakoni v varstvo ostalih narodnih manjšin in na drugi strani, da se združijo narodne države v popolno gospodarsko in prometno skupnost, imenujejo glavne železnice in druga prometna pota kot skupna zvezna zadeva in da se imenujejo pristanišča, pred vsem Trst, za zvezna pristanišča.

Konferenca pozivlja nemške delavce alpskih dežel, da delujejo v zmislu teh načel, in izreka prepričanje, da Avstrija le tedaj ne bo več ogrožala evropskega mira, ako bo vsakemu avstrijskemu narodu zagotovljeno samostojno življenje. Šele tedaj se uvrsti liga avstrijskih narodov v ligo narodov celega sveta, ki bo trajno varovala svetovni mir.

Končno še naslednji sklep: V prepričanju, da se uresniči ti cilji le v skupnem boju celokupnega avstrijskega proletarijata, pričakuje konferenca, da porabi in pospešuje strankino načelstvo vsako priliko za pogajanja s socialno demokrat, strankami drugih narodov. Nemškim delavcem sudetskih dežel pošilja konferenca svoj bratski pozdrav in jih zagotavlja, da popolnoma soglašajo z načeli in zahtevami, stavljenimi na brnskem delavskem dnevu leta 1917.

Turški aneksionizem.

Berlinski »Vorwärts« piše:

Pogajanja s Turčijo glede turško-bolgarskih spornih vprašanj zaradi Dobrudže in glede kavkaških problemov

še vedno niso godna za uspešen izid. Vršili so se v Berlinu, Bukarešti in Carigradu pogovori. Sporazum se pa ni dogajal, ker različni kontrahenti nikoli ne morejo skupno obravnavati. Zedinjenje vseh predmetarjev v Carigradu se je preprečilo zaradi pasivnega odpora nekaterih oblasti. Dozdeva se, da ima Turčija na zavlačevanju tega vprašanja interese; hoče najbrže dobiti na Kavkazu in v Perziji kolikor mogoče prosto roko za aneksionistične namene. Podlago za preorientacijo Turčije na sever in na jug smo dali vendar mi sami z brest-litovskim mirovnim sklepom s tem, da smo dali Turkom Kars, Ardahan in Batum, ker ima Batum vredenost le za onega, ki ima petrolejsko ozemlje Baku, tedaj so poizkušali Turki to doseči s prodiranjem. Turško javno mnenje je bilo z nekako gotovo pravico razočarano, ko se je vojaško prodiranje na našo željo naenkrat ustavilo, zakaj Turki so imeli logiko zase, da niso verjeli na male države v Kavkaziji. S členom desetim, ki naj Rusiji zagotovi nevtrali-teto Perzije, smo izgnali Ruse iz severne Perzije, zato da bi videli vdreti v Bakum Angleže in — Turke. Ob turškem zasedenju se je izjavila dosedaj precej lojalna perzijska pokrajina Aserbeidschan naenkrat za samostojno. Aneksionistični nameni Turčije na severu torej skoro niso več dvomljivi.

Nemška vlada, ki jim je v Brest-Litovskem zato dala dober zgled in dobro podlago, bi naj pravzaprav bila nekoliko manj začudena glede na novo orientacijo Turčije. Nasprotniki brest-litovskega miru pa imajo pravico, da kažejo tudi v tem oziru na negotove konsekvence. V veliko pomembnem nemškem in avstrijskem interesu je, da Turčija prestavi težišče svoje politike v Mezopotamijo in Sirijo. Ako se nemške čete bore na mezopotamijski fronti za Turčijo, tedaj imamo pravico, turško vlado opozarjati na to, da nemško javno mnenje smatra kot dolžnost, da Turčija zavzame politično iniciativo bolj na ogroženih krajih v Mezopotamiji in Siriji, kakor v Kavkazu in severni Perziji. Gotovo so turške čete na novo nastali perzijski fronti potrebne; toda aneksionistična tendenca Turčije v Kavkazu in v severni Perziji bi prezrla, če bi preložili gospodarska tržišča z juga na sever, kar bi bilo pripravno, da zaneti med zavezniki konflikte, s katerimi se nemško javno mnenje ne more sprijazniti. Nujno se priporoča, da se postavi takoj nemško zastopstvo po angleških čet prostem ozemlju Perzije, tedaj predvsem v Tabrisu. Ne le radi razmer do Perzije, temveč tudi zato, da se preprečijo morebitni nemško-turški konflikti in da se itak umilivi interesi Turčije zopet narvejo na jug.

Vojna poročila.

Avstrijsko vojno poročilo.

Dunaj, 30. avgusta. Italijansko bojišče. Južno Morja so napadla konjeniška naskakovalna krda sovražno opirališče in so pregnala del posadke. Tudi v dolini Conci so nastopale naše naskakovalne čete z uspehom. Na visoki planoti Sedmih občin je bojno delovanje znatno oživel. Pri Asiagu in severno Col del Rosso je izvedel sovražnik po silni topniški pripravi več sunkov, ki smo jih odbili deloma z ognjem, deloma v protisunk. Včeraj jutraj so napadla naša velika letala kolodvor Montebelluna in so vrgla nanj 50 bomb. — Albanija. Nobenih večjih bojov. Šef gen. štaba.

Nemško vojno poročilo.

Berlin, 29. avgusta zvečer. Uradno. Jugovzhodno Arrasa so se razvili popoldne novi boji. Praske na sprednjem bojišču pred našimi novimi črtami vzhodno Bapaume-Peronne, vzhodno Noyona, Infanterijski boji ob Ailette. Med Ailetto in Aisno so se izjalovili posebno težki napadi Francozov in Amerikancev s težkimi izgubami za sovražnika. Doslej je sporočeno, da je bilo razbitih nad 50 oklopnih voz.

Berlin, 30. avgusta. Uradno. Vojni skupini kraljeviča Ruprechta in generalnega polkovnika von Boehna: Boji na predpolju na obeh straneh Lyse in severno Scarpe. Jugovzhodno Arrasa so topništvo in bojni letalci učinkovito prišli sovražnikovo infanterijo in oklopne vozove med dohodom na bojišče. Proti poldnevju je sovražnik zopet obnovil svoje napade. Njih težišče je bilo včeraj južno ceste Arras-Cambrai. Iz Cherisy in Fontainesa napadajočega ter proti Hendecourt večkrat naskakujočega sovražnika smo odbili v trdem boju. Dalje južno je vdrl Anglež v Bullecourt in Rencourt. V omrežju strelskih jarkov in lijestem ozemlju prejšnjih bitk so se odigravali tu srditi boji. Rencourt smo sovražniku zopet iztrgali in tudi zopet zavzeli vzhodni del Bullecourta. Popoldne je sovražnik razširil svoje napade do severovzhodno Bapaume. Zrušili so se večidel že v našem ognju. Iz St. Legerja in Morya sem je petkrat zaman napadel. Številni oklopni vozovi so bili zbiti. — Severno Somme smo v zvezi z južno reko izvedenim premikanjem preložili obrambno na črto vzhodno Bapaume — severozapadno Peronne. Sovražnik je včeraj obotavljaje se sledil čez Bapaume-Comblès-Maurepas. — Med Peronne in Oise infanterijski spopadi na zahodnem bregu Somme in Kanala. Močni napadi, ki jih je izvajal sovražnik jugovzhodno Nesle in iz Noyona proti našim novim črtam, so bili zavrnjeni. — Ob Ailette se je ustalil Francoz zahodno Folembrya, nepregloboko na vzhodnem bregu. Med Ai-

letto in Aisno je v zvezi z Amerikanci obnovil svoje napade. Med Pont St. Mardom in Chavignijem je naskakoval od ranega jutra proti našim črtam. Oklopni vozovi so vedno zopet znova delali pot gostim valovom napadajoče infanterije. Devinski, hanoveranski, turingijski in gardni polki so popolnoma omajali težke napade sovražnika, ki jih je izvedel s podvojeno premočjo. 72 oklopnih vozov je razstreljenih. Podčastnik Kropmeier in podsetnik Mause in Schlottau prvega oddelka strojnih pušk od 1. gardnega pešpolka sta skupaj zbita 5 oklopnih voz. Od pešpolka štev. 162 je uničenih 20 oklopnih voz. Francoz je bil včeraj tu težko poražen. Njegove izgube so izredno visoke. Dobili smo ujetnikov od 10. različnih divizij.

Berlin, 30. avgusta zvečer. Veliki angleški napadi na široki fronti jugovzhodno Arrasa so se izjalovili. Krajevni boji južno Noyona in severno Ailette.

von Ludendorff.

Uspehi ententne ofenzive v Franciji.

»Mittagsztg.« poroča iz Zürich: »Journal de Geneve« konstatira, da je ujela ententna armada v svoji ofenzivi na zahodnem bojišču od 18. julija do danes 70.000 nemških vojakov in zaplenila 1700 nemških opov...

Vesti iz Rusije.

Vseruski zbor sovjetov. Šesti vseruski kongres sovjetov bo zboroval v začetku septembra. Po poročilih iz Moskve, ima ta zelo važne naloge pred seboj, predvsem o nevarnosti vojnega stanja s prejšnjimi zavezniki. Ljudski komisar sodr. Trocky bo poročal o potrebi vojne napovedi ententi. Udeležijo se ga razen delegatov vseruskih sovjetov, tudi zastopniki Poljske, Ukrajine, Finske, Estonske, Kurske, Kavkaza, Turkeстана, Basarabije in Sibirije.

Razlastitev hišnega posestva. Moskva, 26. avgusta. Kakor poroča »Pravda«, je sklenil izvrševalni komite v svoji seji z dne 22. t. m. z razglasom posebnega dekreta, da se odpravi v vseh mestih zasebna lastnina na zemljišča. V mestih z nad 10.000 prebivalci se odpravi pravica zasebne lastnine za vse zgradbe, katerih dohodki presegajo, vključno z dohodki zemljišč, od krajevnih oblasti določene norme. Hipoteke nad 10.000 rubljev se razveljavijo. Ta dekret se ne nanaša na industrijska podjetja.

»Srednjeimoviti kmetje«. Moskva, 27. avgusta. Lenin je razposlal vsem gouvernementom, sovjetom in vsem prehranjevalnim komisijam naslednjo brzojavko: Iz različnih vesti je razvideti, da kršijo odbori malih kmetov interese srednjeimovitih kmetov. Navodila za odbore revnih kmetov se razlagajo v tem zmislu, kakor da stoje revni kmetje v hudem nasprotju z ostalim prebivalstvom. Sovjeti niso nikdar nasprotovali srednjeimovitim kmetom. Nasprotno, vedno so bili pripravljeni, in so še tudi sedaj, zadovoljiti potrebam teh kmetov. Podoben zmisel ima tudi zakon o socializaciji zemlje, dalje odredbe o uvedbi maksimalnih cen za kruh, o izmeni blaga itd.; pri vseh teh zakonih in odredbah so gledali sovjeti še predvsem na koristi srednjeimovitih kmetov, ki so dobili po stoletnem suženstvu šele sedaj pravico do svobodnega razvoja. Vsem gouvernementom, sovjetom in prehranjevalnim komisijam se strogo naroča, da streme po združitvi revnih kmetov s srednjeimovitim kmeti.

Donsko ozemlje se poveča. Kijev, 29. avgusta. Armadno povelje atamana ugotavlja skoro popolno osvoboditev donskega ozemlja in smatra za potrebno, da se zasedejo v varstvo donskega ozemlja posamezna važna sosedna železniška križišča in mesta.

Boji na usuriškem bojišču. Vladivostok, 29. avgusta. Na usuriškem bojišču je sovražnik obupno napadal. Vse čete alirancev, izvzemši Amerikance, so se udeležili bojev. Okolo 300 sovražnikov je bilo pobitih. Japonci so igrali v vseh bojih glavno vlogo.

Vstaja v Vladikavkazu. Moskva, 29. avgusta. V Vladikavkazu so se dvignili Kozaki in ozetinski častniki proti sovjetski vladi. Celokupno delavsko prebivalstvo se jim je kot en moč postavilo v bran, da zatro protirevolucijo. Mestna дума in desni socialni revolucionarji so se izkazali kot protirevolucijski organi. Za sedaj je upor potlačen. Porazeni uporniki so zbežali.

Politični pregled.

— Nemškonacionalne skrbi. Graška »Tagesspost« toži v uvodniku od torka, da se je politični položaj v Avstriji v zadnjem času bistveno izpremenil. Nemški socialni demokratje da so se odrekli brnskemu programu in se na ves glas izrekli za federacijo države. Izprememba položaja komaj mesec dni po proglasitvi nemškega kurza mora imeti svoj vzrok v tem, da so odločilni krogi izpremenili svoje nazore. Nemci da so sicer dobili trutnovsko okoližno sodišče in s 1. septembrom se baje tudi razdeli češka upravna komisija v nemško in češko, toda vse ton nikakor ne jamči, da ne bi se za kulisami delalo na federacijo države. »Cela vrsta pametno in trezno mislečih ljudi smatra to za popolnoma gotovo in meni, da je enotna država že odprav-

ljea. Nemške meščanske stranke k temu stvar-nemu položaju še niso zavzele stališča, kar pa bodo morale storiti, ker se s tem, če se zanika, vprašanje ne spravlja s sveta. Poljaki vztrajajo pri svoji enotni državi, negotova je pri njih le oblika priključitve. Čeho-Slovaki enako in Jugoslovani ne zaostajajo. Da, ravno na jugu je razjarjenje najhujše. Kongres v Ljubljani je sicer pokazal to, a razkril pa ni vsega. Slovenska agitacija gre naprej svojo radikalno pot in si je v tajnem glasovanju zapissegla: dve tretjini duhovščine in samo ena tretjina še omahuje med Avstrijo kot državo ter državno idejo škofa Jegliča in kaplana dr. Korošca. V razmere su-detskih dežela se članke moče vtikati. »Toda jug je naše vprašanje, je vprašanje države, Nemcev in vse srednje Evrope. More se, če se hoče, govoriti o hrvatski državi, ki se tiče Ogrske, s katero simpatizirajo tudi Nemci, nikdar pa ne o jugoslovanski s spojitvijo Slovencev, ki bi Trst odrezala od srednje Evrope in vseh njenih narodov. Tu mora tudi za one, katerim se zdi mogoča federativna država, prenehati vsaka raz-prava«. Članke meni, da se že v oktobrskem zasedanju parlamenta pokaže, kdo bo za enotno, kdo za federativno državno obliko.

— Vseslovansko zborovanje v Krakovu. Iz parlamentarnih krogov poročajo nemškimi listom, da se v naj-krajšem času vrši v Krakovu novo vseslovansko zborovanje. Tem povodom bodo sprejeli češke in jugoslovanske delegate tam vsepoljski poslanci pod vodstvom dr. Glombskega in grofa Skarbeka.

— Šmeralov shod prepovedan. Češki socialni demo-krat dr. Šmeral je sklical za 26. t. m. shod v Libereci; govoriti je nameraval o lakoti in o svetovnem miru. Toda liberški magistrat je shod prepovedal.

— Baron Skerlec na Dunaju. Minister za Hrvatsko dr. Unkelhäuser in bivši ban baron Skerlec sta prišla včeraj na Dunaj! V politič-nih krogih se zatrjuje, da je ta dohod v zvezi z imenovanjem novega bana.

— Ustanovitev ogrsko-orijentalne škofije. Ogrska vlada se bavi z načrtom, kako bi ustano-vila ogrsko-orijentalno škofijo. Namen te ško-fije je združitev približno 50.000 grško-orijental-skih vernikov, ki so sedaj podrejeni grško-kato-liški cerkvi.

— Zakaj pada vrednost krone? Nemški finančni krogi izjavljajo, da leži vzrok za ponovno padanje kronskega kurza največ v velikih množinah kronskih vrednot, ki so prišli v zadnjih tednih preko Poljske in Ukrajine na ne-vtralni trg. Avstrijska krona votira v Berlinu sedaj 59 pfenigov.

— Scheidemannovi pristaši se puntajo. Za razpolože-nje v Nemčiji je karakteristična izjava Scheidemannovih pristašev v Jeni, o kateri piše sramežljivo »Vorwärts«. Jensko socialno demokratično društvo volilcev je sklicalo shod, na katerem je govoril član Scheidemannove frak-cije državnega zbora, poslanec Baudert iz Weimara, o politični situaciji. Tu je ostro kritiziral politiko nemške vlade in je izjavil, da mora nemška socialna demokracija svoje zveze z buržoazijo prerušiti ter da mora odpove-dati vladi zaupanje. Govornik je obžaloval, da se je nem-ška stranka cepila ter pozivljala delavce, da naj se zdru-žijo zopet v en tabor. Shod je sprejel nato resolucijo, v kateri se pozivlja poslanska frakcija državnega zbora, da naj prišli s pomočjo delavskih mas vlado, da pove svoje vojne cilje. Dogodki na vzhodu in brest-litovski mir so odvzeli masam nemškega ljudstva zaupanje v mirovno politiko vlade. Dalje govori resolucija o kursu nemške notranje politike in pravi končno: »Iz teh vzrokov pri-čakujejo strankini pristaši v Jeni, da izpremeni poslanska frakcija državnega zbora od jedra počenši svoje stališče do sedanje vlade in da vstopi v ostro opozicijo, kakor hi-tro ne izpremeni tudi vlada svoje politike nejasnosti in neodkritosrčnosti.« To resolucijo so sprejeli soglasno. Je to prvi slučaj upora v sami Scheidemannovi stranki proti socialnemu patriotizmu. Ta odpor je na vsak način značil-en in vidimo v njem, da se že tudi med Scheidemannovci jasni in svetlika...

— Krepke besede. Na razgovoru, ki ga je pruski vojni minister v. Stein »dovoli« glavni uredniku »Morgen-poste«, je napravil minister proti predsedniku Wilsonu tudi to označbo: »S tem bi lahko predsednik prekosil v laži, zlobnosti in hudobnosti vse svoje konkurente...«

— Turati izključen iz stranke. Kakor poroča »Avanti« so sklenili italijanski socialisti, da se socialistični voditelj Turati izključi iz stranke, ker je v svojem govoru v zbornici, dne 16. ju-lija, zagovarjal vojno politiko vlade.

— Važen političen govor! Listi javljajo iz Londona: Lloyd George bo govoril prihodnji mesec v Manchesteru povodom podelitve čast-nega meščanstva važen političen govor.

— Mirovna liga iz Odese. V Kijev je prišlo odposlanstvo mirovne lige iz Odese in se raz-govarjalo z zunanjim ministrom o možnosti svetovnega kongresa, ki naj ga priredi v Sveti-mirovna liga. Glede potovanja skozi Avstro-

Ogrsko je prejelo odposlanstvo od avstro-ogrskih in nemških zastopstev ugoden odgovor. V skupni seji s Kijevsko mirovno ligo je bilo sklenjeno, sklicati v Kijevu ali v Odesi konferenco ukrajinjske mirovne lige.

= Za pogajanja s sovražniki. Dne 2. septembra t. l. se vrši v Derbyju na Angleškem kongres strokovnih organizacij. Na tem kongresu bodo predložile tekstilne strokovne organizacije resolucijo, ki pozivlja vlado, da čim prej uvede pogajanja s sovražnimi državami, da ustvari s tem podlago za mirovna pogajanja. Druge organizacije, kakor zveze mornarjev in kurjačev so vložile protest proti vsakemu sporazumnemu miru.

= Stavka železničarjev na Angleškem je končana, tako poročajo iz Londona.

Ameriška komisija za Rusijo. Predsednik Wilson je pritril načrtu, ki gre za to, da se odpošlje v Rusijo gospodarska komisija, ki naj pospešuje obnovitev uničene ruske industrije. To komisijo bo vodil znani strokovnjak v železniških zadevah, Daniel Willard. Neko drugo podjetje bo vodilo finančna dela komisije. Prva naloga te komisije bo, da obnovi in vzpostavi med vojno prekinjene trgovske odnose. Naloga finančnega podjetja pa bo sta za tem, da ustanovi bančno organizacijo, ki naj nanovo oživi rusko industrijo in trgovino.

= Japonska »reši« Sibirijo. Japonska gospodarska komisija, ki je bila odposlana pod vodstvom barona Megate v Sibirijo, sestoji iz 16 zastopnikov marine, trgovine in industrije. Zunanji minister je komisiji pred odhodom v Sibirijo izjavil, da je Japonska odločena, rešiti Sibirijo in tako tudi Rusiji ponuditi roko za njeno rešitev. Japonska vlada odpošlje v Sibirijo zaloge, vzpostaviti hoče zopet mir in red; vendar se Japonska ne bo vmešavala v sibirske notranje zadeve. Povod te vojaške akcije Japonske je princip univerzalnega bratoljubja. Minister je izrekel upanje, da bodo tudi sibirski sosede kmalu deležni istih blagoslovljenih darov kot jih uživa japonski narod.

= Razno. Po »Journalu de Geneve« so dospeli v Lucern v Švico generalni tajnik stalne holandske mirovne lige ter voditelj holandskih socialistov s. Troelstra, ker se ima vršiti tu pacifiistična konferenca, ki se je naj udeleži tudi predlagatelj znane mirovne resolucije nemškega državnega zbora posl. Erzberger. — Gosp. legacijski svetnik Kiezler je dobil pred svojim naglim odhodom iz Moskve, po poročilu »M. N. N.« od teroristične skupine ruskih levih socialnih revolucionarjev obvestilo, da je obsojen na smrt. Le radi posebnega varstva sovjetske vlade je mogel gop. legacijski svetnik Moskvo zapustiti. — Volitve v angleško poslansko zbornico so sklicane na 30. novembra. — Ameriški davek na vojne dobičke bo znašal 80 procentov. — Izdatki Zdr. držav do julija za vojsko samo znašajo 64 milijard frankov.

Pomagajte zasebnemu uradništvu!

Vrši se žetev in mlatev, bliža se jesen. Kdor more, kdor ima denar in blago, drvi na kmete, da si priskrbi zase in svoje, kar se dobi, da. Zasebni uradnik in zasebna uradnica pa čepita v svoji pisarni blede in gladna. Z gnevom se jima polni duša, ko razmotrivata svoj položaj. Tudi zasebni uradnik bi moral živeti, tudi on bi se moral ohraniti svoji rodbini. Toda kako? — S čim? — Z delom in s stradanjem?! Tudi on bi rabil za svoj bolehn želodec boljšega kruha, tečnejše hrane, za svojo rodbino obilnejšega živeža, tudi on bi drvel ob nedeljah — teden je dar gospodov — od kmeta do kmeta in ga moledoval, da ima — denar, blago. Država, dasi v obupnem finančnem položaju, najde vsakega pol leta vsaj nekaj sto milijonov kron, da jih razdeli med svoje uradništvo in uslužbence, da bi jim izboljšala njihov življenjski položaj. Zasebna podjetja pa, katerim je vojna pripomogla ne samo na trdne noge, ampak do bogastva, podjetja, katera mučijo danes težave in skrbi, kako in kam obrniti denar, da ga obvarujejo preteče izgube, ta nimajo za svoje uradništvo niti toliko obzira in čuta nego država. — Denarni zavodi brez izjeme so si za časa vojne vsi dobro opomogli. Njih bilance izkazujejo čiste dobičke, kakor nikoli prej. Malo, zelo malo pa jih je, pri katerih dobiva uradništvo vsaj take draginske in nabavne prispevke, kakor jih daje država svojim nastavljenecem. In vendar bi denarnim zavodom država ne smela biti v posnemovalen zgled glede plačevanja nastavljenecem. — So obrti in trgovine, ki so svoje blago podražile z izrečno opazko: »zaradi draginskih dokladov«, kojih uslužbenci pa draginskih dokladov ne dobivajo. Zvišala se je zavarovalnina vseh vrst, odvetniške in notarske zbornice so podražile pisarniška dela, vendar pa so zavarovalnice, ki so že za mirni čas prenzke plače zvišale kot draginsko doklado le za naravnost sramotni odstotek. Upostevamo, da so odvetniške in notarske pisarne vsled vojne prizadele, odobravati pa ne moremo, da nekatere teh pisaren z dolgoletnim obstojem in številno klijentelo svoje urad-

ništvo veliko slabše plačujejo, nego mlade pisarne. Zvišala se je naročnina listom in cena tiskarniškim delom. Izdaten pripojek na plači je dobilo tehnično osebje, uradništvo pa se je prezrlo. Plače in draginske doklade, ki jih danes dobiva v slovenski tiskarni urednik, upravnik, poslovodja, knjigovodja, oddelni načelnik itd. za ljudi te vrste daleko niso primerne, v tem času niti za njih naskromnejše življenje zadostne.

Iz mnogih zavodov in pisarn je bila poklicana k vsakom tretjina, polovica, celo dve tretjini uradnikov. Podjetja si novih uradnikov ali sploh niso našla, ali pa našla ženske in pomožne moči z veliko nižjo plačo. Delo vpoklicancev je prešlo na ramena v pisarni ostalih starejših uradnikov, ki morajo delati zdaj z večjo intenzivnostjo, delati čez običajne uradne ure. Mnogo uradnikov že ves čas vojne ni imelo radi obilice dela in manjkanja uradništva prav nobenega dopusta. S tem, da podjetja vpoklicanecem ne izplačujejo polne plače, da imajo v svojih pisarnah manj in cenejše osebje, a delo se pa, — ki se ni zmanjšalo, po nekod se celo pomnožilo, — opravlja čezurno in na račun uradniških dopustov, imajo podjetja poseben dobiček, ki je pravzaprav last delujočega uradništva in bi se moral v primerni obliki temu izplačevati.

Neprestane obljube, ki se dajejo od uprav gotovih podjetij in zavodov uradnikom na njihove prošnje, da se bodo plačilne razmere že uredile, uradništvu ne zadostajo. Na spremembo valute ono ne more čakati. Zasebno uradništvo vseh vrst je danes do kosti izmožgano. Ono je gladno, raztrgano in bolno. Ono rabi takojšnje dejanske pomoči in ne praznih obljub. Podjetja in zavodi, ki so darovali tisoče in milijone kron v razne namene, naj dajo tudi vsaj nekaj tisočev za človekoljubne, za vzdrževalne namene svojega bežnega uradništva in njegovih rodbin. Saj so to naši ljudje, člani naše družbe in deli naše krvi. Zdaj je prilika, da si tudi vsakteri teh preskrbi kak krompir, kak liter fižola in mernik pšenice, ječmena ali prosa ter kuriva. Zima bo huda, spomlad še hujaša.

Pomagajte torej, dokler je še čas! S to javno prošnjo obračamo se do uprav vseh različnih podjetij vseh slovenskih strank in do slovenskega občinstva sploh. Posebe pa prosimo še one gospode, ki so po svojem poklicu državni uradniki, ki pa kot člani uprav nekaterih zasebnih zavodov tako radi nasprotujejo izboljšanju gmočnega položaja zasebnega uradništva, sklicujoč se pri tem na sebe, naj to svojo neumestno in neosnovano neprivošljivost opuste. S takim postopanjem ne delajo časti svojemu stanu, niti se ne kažejo hvaležne onim svojim kolegom, ki se na Dunaju trudijo za izboljšanje tudi njih položaja. Država plačuje svoje nastavljenecem po svojih dohodkih, zasebna podjetja pa naj plačujejo tudi po svojih.

Društvo zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju s sedežem v Ljubljani.

Dnevne vesti.

— O te lepe obljube! Obljubili so nam, da bodo vbodoče primešavali kruhu 20% pokvarjene koruzne moke. Menda se to že izpolnjuje. Ta koruzna moka, o kateri so lani pisali, da je še bolj zdrava, kakor prej, ko je imela še olje v sebi in ni bila skaljena, naravnost smrdi, in da resni najboljše vrste, nam priča to, kar vemo iz lastne izkušnje, da je ne marajo ne kokoši, ne psi, ne ptiči, niti požrešni vrabci, niti ne ne verujemo ne, da je to koruzna moka, marveč utegne biti čisto navadna umetna moka iz najrazličnejših snovi. V teh razmerah se res lahko vprašamo, kje so državni poslanci, takozvani ljudski zastopniki? Ali nima njih vpliv že pred vsako aprovizacijo in pred pečjo vsakega peka? Ljubljana ima dobiti 25 vagonov te pokvarjene moke. To je velika množina! Vzemimo, da so jo razdelili na vse konsumente, ki sami ne pridelujejo žita in jih je okoli 20 milijonov v Avstriji, potem lahko sklepamo, da so pokvarili 1.251.250 meterskih centov koruze in bi prišlo na vsakega prebivalca, če je to sploh koruza, okoli 6 in pol kilogramov zdrave koruze. Ta račun je seveda napačen, če pitajo s to moko le naše južne kraje, druge pa z boljšimi mlevskimi pridelki. Sploh, moka je pokvarjena. V koruzni moki se nahajajo majhni črvički, ki jih s prostim očesom ne zazpaziš. Ali so črvički v moki ali ne, se prepričamo najlažje, če nasujemo kupček pokvarjene moke na mizo. Ker se črvički gibljejo, se moka vsipava. Najlažje vidimo to z očali ali povečevalnim steklom. S samimi obljubami in tolažili moramo »vztrajati«! To je že preveč!

— Da ne bo prepozno! V razna aprovizacijska skladišča so se dosedaj izvozile velike množine zgodnjega krompirja in v kratkem se bodo ista napolnila z jesenskim ali poznim krompirjem. Aprovizira pa se zvečine tako, da se da iz teh skladišč na »svete čase« ljudem po par kilogramov krompirja na osebo, zaloge pa se skrbno hranijo za hude čase. Umestneje bi bilo oddajati ljudem večje množine krompirja, vsaj za pol leta skupaj, ker se jim s tem prihrani obilo drago-

cenega časa in na stotine kilogramov podplatov bi se prihranilo, ki jih sicer porabijo s prenašanjem vsakega kilograma posebej. Najvažnejše je pa, da je letošnji krompirjev pridelek vsled obilnega deževja podvržen gnijobi in da ne bo — naložen v velikih kupih raznih aprovizacijskih skladišč — svoječasnopolnil človeških želodcev ampak »zeleno jamo«. Če se odda krompir ljudstvu v večjih množinah, kakor rečeno vsaj za pol leta skupno, ga bo vsak skrbno shranil, slabjšega po potrebi odbiral, tako da bo prišel vsaj ta dragoceni pridelek ljudstvu v korist. Skrbno negovanje in odbiranje krompirja v neprimernih aprovizacijskih skladiščih je pa z ozirom na velike množine in vsled pomanjkanja za to sposobnega osebja absolutno nemogoče. Opozorjamo tudi na to, da se krompir zlasti kadar je vsled preobilnega deževja podvržen gnijobi, ohrani zdrav in užiten, če se ga v tankih plasteh pošupa z žveplovo moko. Kdor jo ima, naj jo natrese v redko cunjico (za to najbolj pripraven je t. zv. tul), to cunjico na vrhu zaveže in ž njo pošupa tanke plasti krompirja plast za plastjo. Ko je torej prva plast pošupana, se naloži vrh nje druga in se jo zopet pošupa, to se dela toliko časa, dokler je pač kaj krompirja. Štupati pa ni morda vsakega krompirja posebej, ampak le vsako plast na več krajih čimbolj enakomerno. Žveplova moka ohrani krompir suh obenem pa zatve vse gnilobne glivice.

— V realno gimnazijo bo preosnovana druga državna gimnazija v Ljubljani, in sicer, kakor se čuje iz proforskih krogov, še letošnjo jesen. Bržkone se letos otvori šele prvi razred. — Realna gimnazija, ki je vez med realnim in gimnazijskim študijem, se je pri drugih narodnih izkazala za najboljšo in najprimernejšo vrsto srednjih šol.

— Shod kranjskega učiteljstva brez razlike strank in narodnosti. V četrtek, dne 5. septembra t. l. ob 2. popoldne se vrši v velikih dvorani Mestnega doma shod vsega kranjskega učiteljstva brez oziroma na narodnost in stranke z edino točko dnevnega reda: Gmotni položaj kranjskega učiteljstva. Učitelji in učiteljice, na shod! Vabijo se s tem tudi gg. državni in deželni poslanci, zastopniki deželnega odbora in c. kr. deželne vlade. Sklicatelji!

— Vse učiteljice, ki ste se naveličale stradanja in pomanjkanja, udeležite se zanesljivo skupnega shoda dne 5. sept., da zahtevate javno od merodajnih činiteljev nujne odpomoči! — Društvo slov. učiteljic.

— Narodni blagdan v Ljubljani. Odbor S. H. S. žena za sinočad v Ljubljani prosi one gospodične v Ljubljani, ki bi bile pripravljene sodelovati pri narodnem blagdanu, da se prijavijo od 1. do vštete 7. septembra. Pismene prijave z natančno navedbo imena in naslova sprejema pisarna »Dobrodelnosti«, Ljubljana, Poljanška cesta. Gospodične se lahko priklase tudi osebno v pisarni »Dobrodelnosti« v času od 1. do vštete 7. septembra, vsak dan od 8 do 12. in od 2. do 6. Z ozirom na velepomembno akcijo pričakuje odbor, da se priklasi kar največ delovnih in vnetih gospodičen.

— Malaria v Trstu. Tržaški mestni fizikat obvešča, da se je zadnje tedne pojavila malaria izključno na osebah, ki so došle iz Furlanije in Albanije. Izmed domačinov je obolela za malaria le ena oseba iz Barkovelj.

— Tudi maše so zdražene! Praški nadškof Huyn je odredil veliko povišanje cen — maš (sploh stole). Pravi, da dohodki zelo padajo — in da je cena vina neverjetna (!?) Za tiho mašo bodo plačevali — brez določitve ure, ob kateri se vrši — 3 K. — one ovčice, ki pa nič nimajo pa 1 K. — To ni prvo zdraženje molitev. Tudi v Valahiji se mora plačati za en »očenašek« 20 h baje zato, ker se mora v vojni več moliti... Pa naj bo...

— Poslanec — oderuh? Prepuščajoč vso odgovornost za to vest citiranemu listu, prinašamo iz »Opaviskega Vestnika« grozno obdolžitev, ki jo je ta list dvignil proti znanemu političnemu poslancu dr. Kolischerju. Po »Ostravskem Vestniku« je zasluzil ta poslanec z vojnimi špekulacijami več ko 50 milijonov kron. Tudi za desetino zmanjšano poročilo se bere popolnoma neverjetno in dolžnost zgoraj omenjenega lista je, da ga dokaže, ker se ne more dopustiti, da bi se take afere ne dovedlo do konca. To poročila »Pravo Lidu«.

— Umirajoča Praga... V predzadnjem tednu je umrlo v Pragi 175 oseb, dočim se je rodilo v tem času le 66 otrok, od teh 29 v poročnišnici. Pljučna jetlika je pobrala v tem času v Pragi in v ž njo združenih občinah 43 oseb. Koliko pa lakota in lakotne bolezni, nihče ne pove...

— **Avstrijska državna železnica** je imela julija t. l. 119 milijonov dohodkov, to je, 30 milijonov več kot v istem mesecu lanskega leta. 14½ milijona odpade na osebni promet in 16 milijonov na blagovni promet.

— **Licence za trgovino z živili in krmili.** Uradni list razglasa odredbo, po kateri je treba za veletrgovino z živili in krmili licence.

— **O prehrani.** Ogrski prehranjevalni minister je, kot poročajo iz Budimpešte izdal naredbu, po kateri se zapleni ves pridelek krompirja. — »Arb. Ztg.« piše, da v nekaterih občinah dunajskega lesa nima prebivalstvo že dalj časa niti kosčka kruha in niti prahu moke... Mali bajtarji in železničarji občutijo to najbolj... Ali je pri nas kaj bolje?

— **Kuga na Angleškem?** V pristanišče reke Temze v Gravesend so dospeli iz Kalkute (Indija) na nekem parniku štirje bolniki, ki so sumljivi kuge. Napravili so stroge varnostne odredbe.

— **Letošnjega tokajskega vina ne bo.** Velike nevihte in toča, ki je razsajala ta mesec po tokajskih vinogradih je popolnoma uničila letošnji pridelek vinske trte.

— **Kurent.** Izšla je 2. številka Kurenta. Dobi se v vseh slov. trafikah in knjigarnah, naroča se pa v upravištvu »Kurenta« v Ljubljani. Stari trg 19 (zvezna tiskarna.) Naročnina znaša do konca tok. leta 10 kron.

Zadnje vesti.

Parlamentarne vesti.

Dunaj, 29. avgusta. Ministrski predsednik Hussarek je sprejel danes zastopnike Ukrajincev in kot zastopnike manjših strank, poslance dr. Faiduttija, dr. Isopescu-Grecula ter podpredsednika Siminovicija. Jutri pride na vrsto predsedstvo Češkega svaza in jugoslovanski poslanci dr. Korošec. Predsedstvo Poljskega kluba pride na Dunaj šele v soboto.

Notranja politika.

Dunaj, 30. avgusta. Ministrski predsednik baron Hussarek je bil danes pri cesarju. Pogajanja s strankami se še neprestano nadaljujejo. Glavno vprašanje in glavna skrb vlade je zdaj odprava rednega primanjkljaja, ki znaša 1900 milijonov kron. Ministrski predsednik je izjavil strankinim zastopnikom, da pričakuje vlada od davčnih predlogov, o katerih bo zbornica razpravljala, letni dohodek 600 milijonov kron. Ko bodo ti zakoni rešeni, bo predložila vlada drugi del davčnih predlogov, ki bodo preračunjeni na 1300 milijonov kron. Na vsa vprašanja glede namišljenih načrtov za ustavno reformo, je odgovoril baron Hussarek, da je še vse v razvojnem stanju.

Klofač proti Hussareku.

Praga, 29. avgusta. »Narodna Politika« poroča: Ministrski predsednik baron Hussarek je naslovil na podnačelnika Češkega svaza, poslanca Klofača brzojavko, v kateri ga naproša za razgovor v četrtek dne 29. t. m. Poslanec Klofač je ministrskemu predsedniku sporočil, da mu je nemogoče odzvati se povabilu, ker se more po njegovem mnenju pogajati za Češki svaz v političnih zadevah vse predsedstvo, in nikakor ne posameznik. Ker je vprašanje, ali se bodo hoteli zastopniki Češkega svaza spričo prvega čina nove vlade, spričo ustanovitve okrožnega sodišča v Trutnovu, ki se je izvršila brez obvestila Češkega svaza, sploh pogajati, je smatral poslanec Klofač za potrebno, obvestiti Češki svaz o povabilu ministrskega predsednika.

Grof Burian odide, njegov naslednik.

Budimpešta, 30. avgusta. »Az Est« javlja iz dobro poučenih krogov, da se o odstopu grofa Buriana kot zunanjega ministra resnično govori. Odstopil pa ne bo že sedaj, temveč šele tedaj, če bi ne bil vstana uresničiti svojih načrtov glede poljskega vprašanja. Državni kancler grof Hertling in državni tajnik v. Hintze prideta v kratkem na Dunaj, nakar se prično posvetovanja o poljskem vprašanju. Naslednikom grofa Buriana bo baje imenovan sedanji poslanik v Carigradu, mejni grof Palavicini. Kandidat je tudi general Ladislav Szepticki.

Konferenca ententnih socialistov.

Rotterdam, 29. avgusta. »Daily News« javljajo iz Pariza: Stalne komisije socialistične stranke in splošne delavske zveze so včeraj na sestanku zborovale. Ko so se posvetovali o pismih Hendersona in Bovermana, so razni socialisti zahtevali, naj se konferenca, katere se udeležijo Gompers, vrši v Londonu, kakor je bilo prvotno nameravano. Ta predlog je bil sprejet, nakar je konferenca sklenila odposlati delegate v London. Komisija splošne delavske zveze se je načelno izrekla za konferenco. Toda stavila je pogoj, da morajo biti podlage za razgovore in vabila na delegate ista, kot pri medzavezniški socialistični konferenci v Londonu, ki se je vršila meseca februarja 1918. To pomeni, da splošna delavska zveza odbrava svoj čas storjene sklepe; delovala bo na to, da bodo zastopane vse strankine smeri, da pridejo do veljave vsa mnenja in nazori ententnih socialistov.

Ministrska kriza na Holandskem.

Haag, 30. avgusta. Korespondenčni urad poroča: Kraljica je naročila kraljevemu komisarju v Limburgu, da sestavi novo ministristvo.

Amerika in londonska pogodba.

Kolín, 30. avgusta. Iz Rima prihaja naslednja vest: V političnih krogih krožijo govorice, da bo priobčila ameriška vlada izjavo, s katero pristopi k resolucijam londonske pogodbe. Italijanski listi so že dolgo časa pozivljali ameriško vlado, naj zavzame stališče k londonski pogodbi. (Londonska pogodba pravi, da morajo vse ententne države pri mirovnih pogajanjih skupno sodelovati in ne smejo sklepati nobenega separatnega mira. Amerika se doslej še ni pridružila tej pogodbi).

Aprovizacija.

S seje mestnega aprovizačnega odseka, dne 30. avgusta 1918. Sklepi zadnje seje so se takoj izvršili. Aprovizacija je predložila c. kr. deželni vladi vse zahteve glede potrebnih najvažnejših aprovizacijskih predmetov za prihodnjo sezonsko dobo. Če ima c. kr. deželna vlada pomisleke proti našim zahtevam, naj skliče konferenco, h kateri je povabiti poleg predsedstva mestne aprovizacije še po enega zastopnika vseh političnih strank. C. kr. vlada do danes še ni odgovorila na zahteve mestne aprovizacije in tudi ni sklicala deželnovladne konference. **Krušne moke** je na zalogi še za šest dni. Obljubljeno je, da pridejo pravočasno nove dobave. Neki trgovec se pritožuje, da dobe trgovci za nadrobno prodajo moke pre nizko odškodnino. Odsek razpravlja o pritožbi in pride do zaključka, da je deloma upravičena. Zato odmeri mestna aprovizacija odslej za naprej za en kilogram moke po 8 vinarjev odškodnine, mesto dosedanjih 4 v. Odškodnino 8 vinarjev dobi pa tudi aprovizacija za razdelitev na debelo. Mestna aprovizacija nikakor ne bo več dopustila, da se ji **skrajša kontingent** bodisi za krušno moko, ali moko za kuhinjo. Odslej ne bo dnevnih racij prav nič več prikrajševala, ampak zahtevala polni kontingent, kot je zakonito predpisan in ga druga mesta tudi dobivajo. Mestni magistrat je dognal, da so nekateri peki pričeli prodajati kruh dražje, kot jim je predpisano. Občinstvo opozarjamo, da se hlebec kruha ne sme dražje prodajati kot po 64 vinarjev. Kdor izmed pekov bi zahteval višjo ceno, naj se ga takoj naznani mestnemu magistratu. Naznani naj se tudi vsakega peka, ki bi prikrajševal občinstvo pri teži in ne prodajal hlebcev po 600 gramov težkih. Tri peke, ki so prodajali kruh po 68 vin., mesto po 64 vin. kaznuje mestni magistrat z globo K 500. V ponovnem slučaju prekoračenja cen, odvzame mestni magistrat ovađenemu peku obrtno koncesijo in ga poleg tega še ovadi sodišču radi goljufije. Seveda morajo biti ovadbe verodostojne in krivda dokazana. Občinstvo opozarjamo, da opusti anonimne ovadbe. Pri ovadbah glede teže kruha se naj prinese z ovadbo tudi vzorec seboj na magistrat. Mesarji bi redno vsako sredo in soboto prodajali **goveje meso**, če bi bile tudi dobave klavne živine redne. Kadar izostane v sredo ali soboto goveje meso je vedno iskati krivdo v tem, ker deželno mesto za dobavo klavne živine vsled transportnih težkoč ni moglo dobavo v pravem času izvršiti. Vse druge govorice,

ki se širijo po mestu, so neutemeljene. Še prav posebno pa prodaja inozemskega mesa ni v nobeni zvezi z navadno prodajo.

Prodaja praških klobas po znižani ceni. Mestna aprovizacija bo prodajala klobase v vojni prodajalni v Gosposki ulici v ponedeljek, dne 2. septembra popoldne strankam z zeleno izkaznico B štev. 1900 do 2000. Vsaka oseba dobi ¼ kilograma; kilogram stane 6 kron.

Krompir za II. okraj štev. 901 do konca. Stranke II. okraja s štev. 901 do konca prejmejo krompir na zelena nakazila v ponedeljek, dne 2. septembra t. l. pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določeno je tale red: popoldne od 8 do 9 štev. 901 do 1050, od 9 do 10 štev. 1051 do 1200, od 10 do 11 štev. 1201 do 1350, popoldne od 2 do 3 štev. 1351 do 1500, od 3 do 4 štev. 1501 do 1650, od 4 do 5 štev. 1651 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 3 kg krompirja, kilogram stane 70 vinarjev.

Orehi za I. in II. uradniško skupino. Stranke I. in II. uradniške skupine prejmejo orehe v ponedeljek, dne 2. septembra popoldne pri Mühleisnu na Dunajski cesti. Določen je tale red: I. uradniška skupina: od pol 2 do pol 3 štev. 1 do 160, od pol 3 do pol 4 štev. 161 do 320, od pol 4 do pol 5 štev. 321 do konca. II. uradniška skupina od pol 5 do pol 6. Stranka dobi za vsako osebo pol kg orehov, kilogram stane 5 kron.

izdajatelj in odgovorni urednik

Josip Peteljan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani

Uradnik išče

— stanovanje —

s kuhinjo, 2—3 sobami, v mestu ali v bližini mesta od avgusta ali septembra dalje. Ponudbe pod »Stanovanje« na poštni predal štev. 2. Ljubljana.

Prazne zaboje

velike in male

prodaja po zmerni ceni

Konzumno društvo za Ljubljano in okolico, skladišče v Šiški, Koldvorska cesta.

SIGORIN

zatre čudovito naglo

STENICE

Vzorčna steklenica 4 K, velika steklenica 16 K, brizgalnica 2 K. Dobiva se v lekarnah in drogerijah. Glavna zaloga za Avstro-Ogrsko: **Lekarna „pri upanju“ (Apotheke zur Hoffnung): Pécs 46, Ogrsko.**

V deželnem KINO CENTRAL gledališču!

Najlepši film sezone:

Knjeginja iz Beranije

Pesem ljubavi in bolesti. — Sestavil v petih dejanjih
EMIL REICHER.

V glavni vlogi

STELA HARF

Stroški za predvajanje tega filma v Ljubljani presegajo 8000 K, zato je pri teh predstavah zvišana vstopnina 50 vin. za osebo.